

Prašanjeto što mi go postavuvate e ne samo interesno, tuku i mošne aktuelno od gledna točka na onie procesi što gi otvori i što gi otvora reformata, a što se vrzani za ponatamošnata demokratizacija na našeto opštество.

Vo taasvetlina ulogata na tvorecot, ulogata na kulturnite sili nužno dobiva poinakov tretman odošto toa beše voobičaeo dosega.

Opštественata pozicija na našite tvorečki i kulturni sili denes i vo ovoj moment e takva što teško može da nè upatinkon zaključok vo koj ke se sođrži tvrdenjeto deka ovie sili pretstavuaat bitna komponenta vo kreiranjeto i ostvaruvanjeto na našata kulturna politika.

Za toa postojat poveke pričini.

Nedovolno razvienenite samoupravni odnosi vo oblata na kulturata ne možat kulturnite sili da gi dovedat vo takva opštествena položba so koja tie objektivno ke stanat faktor na kulturnata politika. Naprotiv, poveke bi moželo da se reče deka segašoto nivo na samoupravnite odnosi stihijno ja ovozmožuva onaa klima vo koja poveke ili pomalku neprečeno deluvaat birokratskite i drugite nedemokratski metodi.

Vo taa smisla za nas posebno značenje dobiva principot za slobodata na umetničkoto tvoreštvo, za slobodata na umetničkiot izraz, gledan niz praktikata na našiot kulturnen razvitok.

Bi moželo slobodno da se reče deka tuka često dominiraat subjektivizmot, pristrasnosta i čudnata presvrtnička moēna ličniot vkus.

Bi sakal posebno da kašam nekolku zbora za ovaa neobična moēna vkusot.

Se razbira, ličniot vkus e ličen vkus i nikoj ne bi imal ništo protiv nego, ako toj ne se vrzuva za funkcija čij avtoritet može da go konstituiru kako opštestvena norma. I toa do tolku poveke do kolku e pogolema materijalnata zavisnost na umetnosta i na umetnikot od ovaa funkcija.

No sevo ova ne bi bilo tolku strašno, koga ovoj vkus ne bi go pothranuval i ne bi se združuval so karierizmot, kičot, šundot, bezdarnosta i koga ne bi bil niven izraz i nositel.

Toa pak ima dalekusežni posledici.

Taka, vo praktikata se srećavame so slućai što vsušnost pretstavuvaat drastićna negacija na slobodata na umetnićkoto tvoreštvo i umetnićkiot izraz preku otstupuvanjata od svojot sopstven tvorećki potencijal i svojata sopstvena tvorećka priroda, sebeodrekuvanjeto kako tvorec, prilagoduvanjeto kon tućiot vkus, itn. A zoštó?

Za toa što takviot lićen vkus stanuva rešavaćki faktor vo raspredelbata na materijalnite sredstva predvićeni za unapreduvanje na kulturata, stanuva rešavaćki faktor na kadrovskata politika vo oblata na tvoreštvo. So toa toj vo golema merka praktićno go sprećuva ili odloćuva normalniot rastež i afirmacija na onie vistinski talenti što gi raća umetnosta a što ne sakaat da mu se potćinat, a i da ne zboruvame za toa kolku toj gi pretvoća vo formalnost demokratskite oblici vo koi treba da se razviva umetnićkiot i kulturniот život, kako i kolku gi deformira samoupravnite odnosi vo oblata na kulturata i umetnosta.

Kade e izlezot?

Nekoi smetaat deka postojat "pregolemi" i "neograničeni" slobodi i deka nivnoto ograničuvanje e onoj pat što ke gi sredi odnosite vo našata kultura.

Meğutoa, samo preku dosledno razvivanje i unapreduvanje na demokratskite samoupravni ođnosi vo oblata na kulturata i umetnosta možat da se najdat vistinskie rešenija. Samo tie povisoki, pozazvieni, podemokratski ođnosi možat na tvorcite i kulturnite sili da im^{ja}/obezbedat onaa opštestvena pozicija od koja tie ke uspevaat ne samo efikasno da se borat protiv site samovolija, proizvolnosti, improvizacii itn., tuku i da stanat eden od najznačajnite faktori vo kreiranjeto na našata kulturna politika.

Zašto, na krajot na kraištata, koj drug e popovikan od niv toa da go pravi ?